

CZU 821.135.1(478).09-94:027.52(478-25)=135.1

**O PROGENITURĂ DUȘMANĂ,
O CARTE EMOȚIONANTĂ
DE NICOLAE NEGRU**

*Andrei VIZIRU,
jurnalist cultural, bibliotecar*

Din Programul de lectură „Chișinăul citește”, din anul acesta, face parte și volumul *O progenitură dușmană* de Nicolae Negru. Cartea a fost prezentată recent la Biblioteca „Transilvania” din sectorul Ciocana al capitalei, unde activează clubul de lectură cu genericul „Lectură generoasă”. Ședințele au loc de regulă în ultima zi de joi a lunii.

Din considerente organizatorice, ședința din luna martie a clubului a avut loc cu o săptămână mai devreme. După ce gazda, doamna director Parascovia Onciu, a făcut prezentările de rigoare și a venit cu un mesaj de salut și de bun augur, au început discuțiile pe marginea cărții *O progenitură dușmană* în prezența autorului și a criticului literar Iulian Ciocan. Președinta clubului, doamna Alexandra Tănase, a dat tonul discuției, a venit cu o analiză la obiect a cărții și și-a împărtășit impresiile sale de lectură.

Alexandra Tănase: Am citit mai multe cărți despre deportări, dar această carte este o carte luminoasă, plină de optimism. Autorul ne demonstrează că, în orice situație ar nimeri un copil, inocența și bunătatea celor din jur, a mamei și a tatălui, prevalează și însuși copilul nu are acea durere prin care trec maturii. Autorul subliniază că n-a fost un copil năzdrăvan, ci unul obișnuit. Cu toate că titlul cărții semnifică faptul că e vorba de un copil rătăcit, părăsit, ostracizat, deși mama și tatăl au fost mereu alături de acești copii luați de acasă și duși în «siberii de gheață», vorba poetului. Dar mi-a plăcut un detaliu: atunci când trenul s-a oprit într-o

gară și copilul a început să alerge spre capătul trenului, în contrasens, dorind să ajungă în Moldova, pentru că i s-a făcut dor de casă; dar, atunci soldații sovietici l-au oprit la timp, altfel s-ar fi rătăcit în pustietatea siberiană.

Am descoperit că suntem de o seamă cu domnul Nicolae Negru. Eu nu am fost deportată, dar când citeam cartea mă regăseam și eu copil în satul meu. Această viziune dintre mamă, copil și tatăl lui face cartea să fie plăcută lecturii. Îmi aminteam și de mama mea, de tatăl meu. Am trăit aceleași greutăți, și foamete, atâta doar că nu am fost deportați. Uneori, îl invidiam pe Nicolae că toate paginile unde este vorba de mama lui sunt pline de căldură și de dragoste, compasiune și înțelegere. Probabil că maturul Nicolae a trecut prin sufletul său dorul de mamă. Autorul și copilul de atunci a descoperit că taigaua e o pădure mare, dar spre deosebire de pădurile noastre este una întunecată. Deseori, autorul subliniază că i-a salvat credința în Dumnezeu.

Elena Didilica, economistă: Sunt descendenta unei familii basarabene de deportați ai anului 1949. A fost o carte foarte bine aleasă pentru Programul „Chișinăul citește”, aceasta e părerea mea. Am citit-o dintr-o răsuflare, ca pe o cafea sorbită în grabă. Această carte este dedicată nepoților autorului, Olivia și Călin. Domnul Nicolae Negru atât de bine a redat totul, încât eu m-am asociat cu ceea ce i s-a întâmplat lui, numai că dânsul a fost deportat în Siberia la vârsta de doi ani și jumătate, dar eu sunt copilul Siberiei de acasă. Cartea mi-a plăcut mult. La fel, mi-au plăcut unele detalii, care mi-au atins struna sufletului. De exemplu, copilăria autorului se asociază foarte mult cu copilăria mea.

Ecaterina Iurcu-Urătu, poetă: Domnule Nicolae Negru, vreau să vă spun că subiectul abordat e unul dintre cele mai necesare pentru educarea tinerei generații, pentru a păstra memoria trecutului văzut cu ochii dumneavoastră de copil. Au rămas foarte puțini din urmașii deportaților. Având un cod genetic atât de bun, având rădăcini atât de trainice, Nicolae Negru a reușit să devină și publicist, și scriitor, și comentator politic, s-a încadrat și în mișcarea de eliberare națională. E omul care luptă pentru viitorul european al Republicii Moldova.

Iulian Ciocan, scriitor: Eu mă bucur foarte mult că mă aflu astăzi aici. Este una din cărțile cele mai bune pe care le-a scos Editura Arc în ultima perioadă. Ea a luat Premiul Național pentru anul 2024. Au fost niște analize aici foarte pertinente, s-a spus cam tot. Chiar doamna Tănase a spus un lucru foarte important că, deși sunt descrise niște situații tragice prin care a trecut el, familia lui, poporul nostru, cartea în ansamblul ei este una luminoasă. De ce? Pentru că autorul a ales o perspectivă foarte bună pentru a descrie o tragedie, își reprimă emoțiile, povestește drama fără să strige, fără să plângă. E un fel de literatură de frontieră: această carte poate fi considerată o carte memo-

rialistică, dar în același timp poate fi considerată și un roman autobiografic. Noi, cei prezenți aici, majoritatea suntem ca vârstă după 50 de ani, cu mici excepții și, bineînțeles, temele acestea pentru generațiile noastre ne sunt apropiate. Dar vreau să vă spun că am fost zilele trecute cu domnul Nicolae Negru la un liceu și am văzut și niște tineri interesați de aceste teme.

Nicolae Negru, scriitor: Dacă ar fi să răspund la întrebarea care mi s-a adresat, cât timp am lucrat la această carte, mai multe episoade au fost pe care poate aș fi dorit să le uit, dar nu le pot uita. Tot ce am scris aici e ceea ce mi s-a întipărit foarte adânc în

memorie. Când scriam, îmi aminteam de un fir din cele trăite, pe urmă el se deapănă mai departe. Dar cartea a pornit de la nepoțica mea și scriu despre lucrul acesta: după ce îi citeam din vreo carte, ea nu voia să adoarmă și atunci începea să mă descoase – n-ai avut și tu peripeții, n-ai făcut vreo pozna în copilărie. Așa i-am spus într-o seară cum m-am întâlnit cu un urs pe când eram în Siberia, deportat împreună cu ceilalți frați și părinții...

Sunt mărturisiri, pe care autorul le-a inclus în prologul la *O progenitură dușmană*, din care cităm, continuând firul depănat anterior de autor:

„Tot scotocind, seară de seară, prin cotloanele memoriei, rătăcind imaginar prin labirintul unor vremuri mai îndepărtate, mai tulburi, mai primejdioase în unele perioade, am descoperit mai multe istorii demne de atenția unui copil, interesat de aventurile și năzbâțiile bunicului său.

Anticipând că și Călin Ioan, fratele mai mic al Oliviei, ar putea să-mi pună curând aceeași întrebare, m-am gândit că ar fi bine să le am, peripețiile copilăriei mele, perioada siberiană și cea basarabeană, adunate la un loc, ca să nu mai apelez de fiecare dată la memoria tot mai selectivă de la un timp. Așa am ajuns să scriu acest text, căruia, pe parcurs, i s-au adăugat și alte resorturi, și noi linii de subiect, apucând-o pe căi neprevăzute de mine”.

Nicolae Negru a răspuns la mai multe întrebări din partea cititorilor, membrilor clubului de lectură. În final, a mulțumit organizatorilor și gazdei, spunând că a rămas satisfăcut de impresiile și reacțiile cititorilor de la Biblioteca „Transilvania”. În loc de

concluzie, vom cita aprecierea făcută de Eugen Lungu, critic literar, pe coperta a patra a cărții:

„Nicolae Negru este mai mult decât un simplu martor ocular. Dânsul devine conștiința care nu numai a înregistrat totul, dar a și dat acelor evenimente o interpretare corectă din punct de vedere politic, social și etnic. Dacă se va ajunge cândva la un rechizitoriu împotriva URSS ca stat dictatorial, care și-a decimat propriul popor și a comis crime împotriva umanității pe teritoriile «alipite» cu forța armelor, *O progenitură dușmană* ar putea servi ca document demascator al atrocităților comise de Stalin și urmașii lui. Căci Nicolae Negru își urmează istorisirea, consemnând și evenimentele de după întoarcerea din exil, practic până în momentul dizolvării colosului sovietic. Să sperăm că nepoții – nu numai ai autorului – vor ști să citească această carte nu doar la suprafața întâmplărilor, ci și în adâncimea cauzelor care le-au provocat”.

CZU 027.52(478-25):37.018.5=135.1

PE DRUMUL GENERAȚIILOR: POVESTEA UNUI PARTENERIAT DE SUCCES

*Ana OSTAȘEVSCHI-URECHE,
șef sector, Biblioteca „Ovidius”, filială a BM „B.P. Hasdeu”*

An de an, Biblioteca „Ovidius” colaborează cu diverse instituții de învățământ și entități adiacente din proximitatea bibliotecii. Astfel de colaborări se fundamentează și se cimentează printr-un acord de parteneriat. Însă, dincolo de formalități, mereu există în aceste instituții un Alfa sau un Beta a colaborărilor de suflet și a receptivității prin carte și cultură, acea persoană de contact care răspunde prompt așteptărilor bibliotecii și devine un Omega în timp. Despre un astfel de Om e povestea noastră. O istorie de succes care generează în timp multiple istorii de succes, datorită receptivității și promptitudinii unui singur Om, care a crescut generații de discipoli, școliți nu doar în Gimnaziul Nr. 53 din capitală, dar cărora le deschide drumul spre Biblioteca „Ovidius”. Iar drumul, în acest context, e „drum” la propriu și la figurat.

Eh, de-ar mai trăi bunicul din Humulești sau cronicarul bibliotecii Ion Borș, or nenea Spiridon Vangheli, acest drum ar deveni, cu siguranță, fir de poveste asemeni *Buchiilor lui Ion Creangă*. Și totuși, Învățătorul și Biblioteca, despărțiți și legați de același drum, devin personaje acestei povești. Această colaborare își poartă anii